2024/623

7.3.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2024/623 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Δεκεμβρίου 2023

σχετικά με το προσχέδιο του επικαιροποιημένου ενοποιημένου εθνικού σχεδίου της Κύπρου για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030 και σχετικά με τη συνέπεια των μέτρων της Κύπρου προς τον στόχο της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα και με την εξασφάλιση προόδου όσον αφορά την προσαρμογή

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2 και το άρθρο 14 παράγραφος 6,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 ([2]), και ιδίως το άρθρο 7 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Συστάσεις σχετικά με το προσχέδιο του επικαιροποιημένου ενοποιημένου εθνικού σχεδίου (ΕΣΕΚ) της Κύπρου για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030

(1) Η Κύπρος υπέβαλε το προσχέδιο του επικαιροποιημένου ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα στις 27 Ιουλίου 2023.

(2) Το άρθρο 3 και το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 (στο εξής: κανονισμός για τη διακυβέρνηση) καθορίζουν τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στα επικαιροποιημένα ενοποιημένα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Τον Δεκέμβριο του 2022, η Επιτροπή ενέκρινε τις κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη σχετικά με τη διαδικασία και το πεδίο εφαρμογής της κατάρτισης των προσχεδίων και των τελικών επικαιροποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα ([3]). Οι κατευθυντήριες γραμμές προσδιόρισαν ορθές πρακτικές και συνόψισαν τις επιπτώσεις των πρόσφατων πολιτικών, νομικών και γεωπολιτικών εξελίξεων στις πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα.

(3) Σε σχέση με το σχέδιο REPowerEU ([4]), και στο πλαίσιο των κύκλων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2022 και του 2023, η Επιτροπή έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις ενεργειακές και κλιματικές μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες των κρατών μελών για την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας και της οικονομικής προσιτότητας μέσω της επιτάχυνσης της πράσινης και δίκαιης μετάβασης. Αυτό αποτυπώνεται στις εκθέσεις ανά χώρα του 2022 και του 2023 για την Κύπρο ([5]) και στις συστάσεις του Συμβουλίου προς την Κύπρο ([6]). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις τελευταίες ειδικές ανά χώρα συστάσεις στα τελικά επικαιροποιημένα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα.

([1]) ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1.
([3]) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη για την επικαιροποίηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030 (ΕΕ C 495 της 29.12.2022, σ. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 604 final, SWD(2023) 613 final.
([6]) COM(2022) 604, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου· COM(2023) 613 final, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου.

(4) Οι συστάσεις της Επιτροπής όσον αφορά την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών ([7]) (ESR) βασίζονται στην πιθανότητα τα κράτη μέλη να τηρήσουν τους στόχους για το 2030, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων για τη χρήση των δυνατοτήτων ευελιξίας στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών.

(5) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη δέσμευση, τη χρήση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCUS) αποσκοπούν στην επισκόπηση της σκοπούμενης ανάπτυξης των εν λόγω τεχνολογιών σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τις ετήσιες ποσότητες CO_2 που σχεδιάζεται να δεσμευθούν έως το 2030, κατανεμημένων ανά πηγή δεσμευόμενου CO_2, προερχόμενου από εγκαταστάσεις που καλύπτονται από την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([8]) ή από άλλες πηγές, όπως βιογενείς πηγές ή άμεση δέσμευση από τον αέρα· σχετικά με τις προγραμματισμένες υποδομές μεταφοράς CO_2· και σχετικά με την πιθανή εγχώρια ικανότητα αποθήκευσης CO_2 και τους όγκους CO_2 που προβλέπεται να είναι διαθέσιμοι προς έγχυση το 2030.

(6) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([9]) (για τις δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας, στο εξής: κανονισμός LULUCF) αφορούν την υλοποίηση, από πλευράς του κράτους μέλους, του «κανόνα της μη επιβάρυνσης» για την περίοδο 2021-2025 (περίοδος 1) και του εθνικού του στόχου για την περίοδο 2026-2030 (περίοδος 2), λαμβανομένων υπόψη των κανόνων που διέπουν τη χρήση των δυνατοτήτων ευελιξίας, όπως ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό. Οι συστάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν επίσης υπόψη ότι, κατά την περίοδο 1, τυχόν υπέρβαση εκπομπών βάσει του κανονισμού LULUCF θα μεταφέρεται αυτόματα στον κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών.

(7) Προκειμένου η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή να στηρίξει δεόντως την επίτευξη των στόχων για την ενέργεια και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, είναι σημαντικό να προσδιοριστούν οι πιθανοί παράγοντες κινδύνου της κλιματικής αλλαγής και να αναλυθούν τα τρωτά σημεία και οι κίνδυνοι που ενδέχεται να επηρεάσουν σχετικές περιοχές, πληθυσμούς και τομείς. Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με την προσαρμογή εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο η Κύπρος ενσωμάτωσε στα επικαιροποιημένα ΕΣΕΚ στόχους προσαρμογής που να λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς κινδύνους οι οποίοι θα μπορούσαν να εμποδίσουν την Κύπρο να επιτύχει τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της Ενεργειακής Ένωσης. Χωρίς ειδικές πολιτικές και μέτρα προσαρμογής, προγραμματισμένα και υλοποιημένα, τίθεται σε κίνδυνο η επίτευξη των στόχων στις διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης. Η διαχείριση των υδάτων στις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή λόγω των κινδύνων διαταραχής της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι πλημμύρες, οι καύσωνες και η ξηρασία επηρεάζουν την παραγωγή ενέργειας.

(8) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη φιλοδοξία για την ανανεώσιμη ενέργεια βασίζονται στον μαθηματικό τύπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, ο οποίος βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, και στις κύριες πολιτικές και μέτρα που απουσιάζουν από το προσχέδιο επικαιροποιημένου ΕΣΕΚ της Κύπρου, ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη και οικονομικά αποδοτική επίτευξη της εθνικής συνεισφοράς της Κύπρου στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σε ποσοστό τουλάχιστον 42,5 % το 2030, με συλλογική φιλοδοξία την αύξησή του στο 45 % σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([10]) όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Οι συστάσεις της Επιτροπής βασίζονται επίσης στη συμβολή της Κύπρου

([7]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/842 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τις δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030, στο πλαίσιο της συμβολής στη δράση για το κλίμα για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη συμφωνία του Παρισιού και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 26)· όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/857 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/842 σχετικά με τις δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030, στο πλαίσιο της συμβολής στη δράση για το κλίμα για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη συμφωνία του Παρισιού, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 (ΕΕ L 111 της 26.4.2023, σ. 1).

([8]) Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32).

([9]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 και της απόφασης (ΕΕ) αριθ. 529/2013/ΕΕ (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 1)· όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, την απλούστευση των κανόνων υποβολής εκθέσεων και συμμόρφωσης, και τον καθορισμό των στόχων των κρατών μελών για το 2030, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 όσον αφορά τη βελτίωση της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων, της παρακολούθησης της προόδου και της επανεξέτασης (ΕΕ L 107 της 21.4.2023, σ. 1).

([10]) Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2023/2413 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και της οδηγίας 98/70/ΕΚ όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

στους ειδικούς στόχους των άρθρων 15α, 22α, 23, 24 και 25 της εν λόγω οδηγίας και στις σχετικές πολιτικές και μέτρα για την ταχεία μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της. Οι συστάσεις αντικατοπτρίζουν τη σημασία της ανάπτυξης ολοκληρωμένου μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για την ανάπτυξη της ανανεώσιμης, και ιδίως της αιολικής, ενέργειας, ώστε να αυξηθεί η προβολή της ευρωπαϊκής μεταποιητικής βιομηχανίας και των ευρωπαϊκών φορέων εκμετάλλευσης δικτύων σύμφωνα με τη δέσμη μέτρων για την ευρωπαϊκή αιολική ενέργεια ([11]).

(9) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με την εθνική συνεισφορά στην ενεργειακή απόδοση βασίζονται στο άρθρο 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([12]) για την ενεργειακή απόδοση· και στον μαθηματικό τύπο του παραρτήματος Ι της εν λόγω οδηγίας, καθώς και στις σχετικές πολιτικές και μέτρα για την εφαρμογή του.

(10) Οι συστάσεις της Επιτροπής δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις επιδιώξεις, τους στόχους και τις συνεισφορές, καθώς και στις σχετικές πολιτικές και μέτρα για την υλοποίηση του σχεδίου REPowerEU, προκειμένου να καταργηθεί ταχέως η εξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, λαμβάνουν δε υπόψη τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της δέσμης μέτρων «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» ([13]). Οι συστάσεις αντικατοπτρίζουν την επιτακτική ανάγκη να καταστεί το ενεργειακό σύστημα ανθεκτικότερο υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([14]) σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1938 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([15]) σχετικά με την ασφάλεια εφοδιασμού με αέριο, και σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για την αποθήκευση ενέργειας ([16]).

(11) Οι συστάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να επιταχυνθεί η ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος της ευελιξίας και να ενδυναμωθούν και να προστατευθούν οι καταναλωτές. Οι συστάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν επίσης υπόψη τη σημασία της αξιολόγησης του αριθμού των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και της σύστασης (ΕΕ) 2023/2407 της Επιτροπής ([17]).

(12) Οι συστάσεις της Επιτροπής αντικατοπτρίζουν τη σημασία της διασφάλισης επαρκών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία στον τομέα της καθαρής ενέργειας με στόχο την τόνωση των ικανοτήτων ανάπτυξης και παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων πολιτικών και μέτρων για ενεργοβόρες βιομηχανίες και άλλες επιχειρήσεις· και την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού για μια βιομηχανία μηδενικών καθαρών εκπομπών, προκειμένου να εδραιωθεί μια ισχυρή, ανταγωνιστική και καθαρή οικονομία εντός της Ένωσης.

(13) Οι συστάσεις της Επιτροπής βασίζονται στις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης ορυκτών καυσίμων, καθώς και στη σημασία της σταδιακής κατάργησης των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα.

(14) Η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τις επενδυτικές ανάγκες ακολουθεί την αξιολόγησή της σχετικά με το κατά πόσον το προσχέδιο του επικαιροποιημένου σχεδίου παρέχει γενική επισκόπηση των επενδυτικών αναγκών για την επίτευξη των στόχων, των επιδιώξεων και των συνεισφορών για όλες τις διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης· προσδιορίζει τις πηγές χρηματοδότησης, κάνοντας διάκριση μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων πηγών· συνοψίζει τις επενδύσεις που συνάδουν με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Κύπρου, το εδαφικό σχέδιο δίκαιης μετάβασης (ΤΔΤΡ) της Κύπρου και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2022-2023 που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου· και περιλαμβάνει αξιόπιστη μακροοικονομική αξιολόγηση των προγραμματισμένων πολιτικών και μέτρων. Το ΕΣΕΚ θα πρέπει να διασφαλίζει τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα των εθνικών πολιτικών και μέτρων για τη στήριξη της επενδυτικής ασφάλειας.

([11]) Ανακοίνωση σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την αιολική ενέργεια [COM(2023) 669 final της 24.10.2023] και ανακοίνωση σχετικά με την υλοποίηση της φιλοδοξίας της ΕΕ για τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [COM(2023) 668 final].

([12]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2023, για την ενεργειακή απόδοση και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 (ΕΕ L 231 της 20.9.2023, σ. 1).

([13]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τίτλο «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» [COM(2022) 360 final].

([14]) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και με την κατάργηση της οδηγίας 2005/89/ΕΚ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 1).

([15]) Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1938 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 (ΕΕ L 280 της 28.10.2017, σ. 1).

([16]) Σύσταση της Επιτροπής, της 14ης Μαρτίου 2023, σχετικά με την αποθήκευση ενέργειας — Στήριξη ενός απανθρακοποιημένου και ασφαλούς ενεργειακού συστήματος της ΕΕ (ΕΕ C 103 της 20.3.2023, σ. 1).

([17]) Σύσταση (ΕΕ) 2023/2407 της Επιτροπής, της 20ής Οκτωβρίου 2023, σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια (ΕΕ L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Οι συστάσεις της Επιτροπής αντικατοπτρίζουν την καίρια σημασία μιας ευρείας περιφερειακής διαβούλευσης και της διασφάλισης έγκαιρης και συμπεριληπτικής διαβούλευσης σχετικά με το σχέδιο, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής δημόσιας συμμετοχής με επαρκείς πληροφορίες και χρονοδιάγραμμα, σύμφωνα με τη σύμβαση του Aarhus ([18]).

(16) Οι συστάσεις της Επιτροπής για τη δίκαιη μετάβαση αντικατοπτρίζουν την αξιολόγηση του κατά πόσον το σχέδιο της Κύπρου προσδιορίζει σε επαρκή βαθμό τις σχετικές επιπτώσεις της κλιματικής και ενεργειακής μετάβασης στην κοινωνία, την απασχόληση και τις δεξιότητες και συνοψίζει κατάλληλες συνοδευτικές πολιτικές και μέτρα για την προώθηση μιας δίκαιης μετάβασης, συμβάλλοντας παράλληλα στην προώθηση τόσο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και της ισότητας των φύλων.

(17) Οι συστάσεις της Επιτροπής προς την Κύπρο βασίζονται στην αξιολόγηση του προσχεδίου του επικαιροποιημένου ΕΣΕΚ ([19]), το οποίο δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα σύσταση.

(18) Η Κύπρος θα πρέπει να λάβει δεόντως υπόψη τις παρούσες συστάσεις κατά την κατάρτιση του τελικού επικαιροποιημένου ενοποιημένου ΕΣΕΚ που πρέπει να υποβληθεί έως τις 30 Ιουνίου 2024.

Συστάσεις σχετικά με τη συνέπεια προς τον ενωσιακό στόχο για κλιματική ουδετερότητα και με τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την προσαρμογή

(19) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 (ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα), η Επιτροπή οφείλει να αξιολογεί τη συνέπεια των εθνικών μέτρων με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας και με τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την προσαρμογή. Η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνέπεια των μέτρων της Κύπρου προς τους εν λόγω στόχους ([20]). Οι συστάσεις που ακολουθούν βασίζονται στην εν λόγω αξιολόγηση. Η Κύπρος θα πρέπει να λάβει δεόντως υπόψη τις παρούσες συστάσεις και να αντιδράσει αναλόγως σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα.

(20) Ενώ οι καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της Ένωσης [μεταξύ άλλων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας (LULUCF) και εξαιρουμένων των διεθνών μεταφορών] παρουσιάζουν συνολικά σταθερή πτωτική τάση, συμφωνώντας σε γενικές γραμμές με τη γραμμική πορεία επίτευξης του ενωσιακού κλιματικού στόχου του -55 % έως το 2030 και του ενωσιακού στόχου για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, ο ρυθμός μείωσης των εκπομπών πρέπει να επιταχυνθεί, η δε ανάληψη δράσης από πλευράς των κρατών μελών είναι ουσιαστικής σημασίας. Η πρόοδος σε όλα τα κράτη μέλη συνδυάστηκε με διάφορες τομεακές προκλήσεις και αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση. Η αξιολόγηση, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, καταδεικνύει ότι η πρόοδος προς την επίτευξη του στόχου της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα φαίνεται ανεπαρκής για την Κύπρο. Οι αξιόπιστες μακροπρόθεσμες στρατηγικές αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για την επίτευξη του οικονομικού μετασχηματισμού που απαιτείται για τη μετάβαση προς τον στόχο της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα.

(21) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών και των σχεδίων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, είναι σημαντικό να καθοριστούν δεόντως οι πιθανοί παράγοντες κινδύνου της κλιματικής αλλαγής που ενδέχεται να επηρεάσουν έναν συγκεκριμένο κλάδο ή τομέα. Το πρώτο στάδιο για την ενίσχυση της φιλοδοξίας σχετικά με την προσαρμογή θα πρέπει να είναι η θέσπιση κατάλληλου νομικού πλαισίου για την εθνική κλιματική πολιτική, το οποίο να καθορίζει δεσμευτικούς, τακτικά επικαιροποιούμενους στόχους προσαρμογής για τη μέτρηση της συνολικής προόδου όσον αφορά την ανάπτυξη ανθεκτικότητας. Η αποτελεσματική προσαρμογή στην αναγκαία κλίμακα και σε όλους τους εκτεθειμένους τομείς απαιτεί δομή διακυβέρνησης που θα λειτουργεί βάσει σαφούς εντολής και συντονιστική δομή με πολιτική στήριξη υψηλού επιπέδου. Η δομή αυτή μπορεί να περιλαμβάνει διυπηρεσιακή ειδική ομάδα ή επιτροπή. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των προσπαθειών προσαρμογής είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της λογοδοσίας και τη βελτίωση της πολιτικής προσαρμογής. Διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ μπορούν να κινητοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της προσαρμογής. Τα ζητήματα ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να τεθούν στο προσκήνιο κατά την εκπόνηση, από τα κράτη μέλη, των εθνικών τους σχεδίων στο πλαίσιο των σχετικών κονδυλίων της ΕΕ. Καμία από τις δαπάνες δεν θα πρέπει να βλάπτει την προσαρμογή: δηλαδή, να αυξάνει τα τρωτά σημεία είτε για τους δικαιούχους είτε για άλλους. Οι επενδυτικές ανάγκες της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή αυξάνονται και θα επιταχυνθούν κατά τις επόμενες δεκαετίες. Η βελτιωμένη χρηματοδότηση θα πρέπει να συνοδεύεται από επαρκείς ικανότητες και εμπειρογνωσία, παράγοντες απαραίτητους για τη διοίκηση, καθώς και για την υλοποίηση, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των δαπανών και η ικανότητα απορρόφησης, και να αποφεύγεται η στρεβλή προσαρμογή. Εκτός από τη δημόσια και την ιδιωτική χρηματοδότηση, θα μπορούσαν επίσης να διερευνηθούν καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα διά της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

([18]) Σύμβαση σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία, τη δημόσια συμμετοχή στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων και πρόσβασης στη δικαιοσύνη και τα περιβαλλοντικά ζητήματα, της 25ης Ιουνίου 1998 («σύμβαση του Aarhus»).

([19]) SWD(2023) 910.

([20]) Έκθεση προόδου της ΕΕ σχετικά με τη δράση για το κλίμα 2023 [COM(2023) 653 final], και έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στα επιμέρους κράτη μέλη σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα» [SWD(2023) 932].

(22) Οι πλέον ευάλωτες κοινότητες είναι εκείνες, για τις οποίες υφίσταται μεγάλη πιθανότητα να επηρεαστούν από την κλιματική αλλαγή. Η άνιση έκθεση και η ευπάθεια στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής των διαφόρων περιφερειών και κοινωνικοοικονομικών ομάδων επιδεινώνει τις προϋπάρχουσες ανισότητες και ευπάθειες. Η δίκαιη ανθεκτικότητα θα πρέπει να μειώσει τις άνισες επιβαρύνσεις από κλιματικούς κινδύνους και να διασφαλίσει τη δίκαιη κατανομή των οφελών της προσαρμογής. Τα ενδιαφερόμενα μέρη του ιδιωτικού τομέα καθίστανται παράγοντες αλλαγής διά της παροχής πληροφοριών, πόρων, ικανοτήτων και χρηματοδότησης. Το τοπικό επίπεδο διαθέτει ικανότητες που μπορούν να επηρεάσουν ευρύτερα την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Η προετοιμασία και η εφαρμογή υποεθνικών πολιτικών προσαρμογής έχει μεγάλη σημασία.

(23) Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση προσφέρουν αποτελεσματικές και οικονομικά αποδοτικές επιλογές προσαρμογής και μετριασμού, εάν παρέχονται κίνητρα για την ανάπτυξή τους μέσω στρατηγικών πλαισίων, πολιτικών και χρηματοδότησης. Οι εν λόγω λύσεις μπορούν να υλοποιηθούν ανεξάρτητα ή να ενσωματωθούν σε άλλα μέτρα προσαρμογής και μετριασμού, σε συνδυασμό με λύσεις που βασίζονται περισσότερο στην τεχνολογία ή τις υποδομές. Η εφαρμογή πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πολυπλοκότητα των οικοσυστημάτων και τις προβλεπόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, το τοπικό πλαίσιο, τα συνδεόμενα συμφέροντα και αξίες, καθώς και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΕΙ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ:

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2018/1999

1. Τον καθορισμό οικονομικά αποδοτικών πρόσθετων πολιτικών και μέτρων, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και των κτιρίων και για τις εκπομπές εκτός CO_2, μεταξύ άλλων του μεθανίου, του N_2O και των φθοριούχων αερίων από βιομηχανικές διεργασίες και χρήση προϊόντων, καθώς και από τη γεωργία και τη διαχείριση αποβλήτων, με στόχο τη γεφύρωση του προβλεπόμενου χάσματος των 8,9 ποσοστιαίων μονάδων για την επίτευξη του εθνικού στόχου του -32 % για τα αέρια του θερμοκηπίου το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005, στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών. Την παροχή επικαιροποιημένων προβλέψεων για την παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο οι υφιστάμενες και οι προγραμματισμένες πολιτικές θα επιτύχουν τον στόχο και, εάν είναι αναγκαίο, τον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης οι δυνατότητες ευελιξίας που διατίθενται στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών. Τη συμπλήρωση των πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές και τα μέτρα, διευκρινίζοντας με σαφήνεια το πεδίο εφαρμογής τους, το χρονοδιάγραμμα και, ει δυνατόν, τον αναμενόμενο αντίκτυπο στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, μεταξύ άλλων για μέτρα στο πλαίσιο χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης, όπως η κοινή γεωργική πολιτική.

2. Τον προσδιορισμό της ποσότητας των εκπομπών CO_2 που θα μπορούσαν να δεσμεύονται ετησίως έως το 2030, συμπεριλαμβανομένης της πηγής. Την παροχή πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο μεταφοράς του δεσμευμένου CO_2. Τον προσδιορισμό της συνολικής χωρητικότητας αποθήκευσης CO_2 και τους διαθέσιμους όγκους έγχυσης έως το 2030.

3. Τη χάραξη συγκεκριμένης πορείας προς την επίτευξη του εθνικού στόχου LULUCF, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/841. Τη συμπερίληψη πρόσθετων μέτρων στον τομέα LULUCF, με λεπτομερή περιγραφή του χρονοδιαγράμματος και του πεδίου εφαρμογής τους, και την ποσοτικοποίηση των αναμενόμενων επιπτώσεών τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου ευθυγραμμίζονται αποτελεσματικά με τον στόχο της ΕΕ για καθαρή απορρόφηση 310 εκατ. τόνων ισοδυνάμου CO_2 το 2030 και με τον ειδικό ανά χώρα στόχο απορρόφησης 63 χιλ. τόνων ισοδυνάμου CO_2 που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/841. Την παροχή σαφών πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα δημόσια κονδύλια (τόσο τα ενωσιακά κονδύλια, συμπεριλαμβανομένης της κοινής γεωργικής πολιτικής, όσο και οι κρατικές ενισχύσεις) και η ιδιωτική χρηματοδότηση μέσω συστημάτων ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας χρησιμοποιούνται με συνέπεια και αποτελεσματικότητα για την επίτευξη του εθνικού στόχου καθαρής απορρόφησης. Την παροχή πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση και την πρόοδο που πρέπει να σημειωθεί όσον αφορά τη διασφάλιση των αναβαθμίσεων σε επίπεδα υψηλότερης βαθμίδας/γεωγραφικώς συγκεκριμένα σύνολα δεδομένων για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση, σύμφωνα με το παράρτημα V μέρος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

4. Την παροχή πρόσθετης ανάλυσης των σχετικών κλιματικών τρωτών σημείων και κινδύνων όσον αφορά την επίτευξη των εθνικών στόχων, επιδιώξεων και συνεισφορών, καθώς και των πολιτικών και μέτρων στις διάφορες διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης. Την καλύτερη περιγραφή και ποσοτικοποίηση της σύνδεσης με τους ειδικούς στόχους και τις πολιτικές της Ενεργειακής Ένωσης που θα πρέπει να υποστηρίζουν οι πολιτικές και τα μέτρα προσαρμογής. Τον επαρκώς λεπτομερή καθορισμό πρόσθετων πολιτικών και μέτρων προσαρμογής για τη στήριξη της επίτευξης των εθνικών στόχων, επιδιώξεων και συνεισφορών της Κύπρου στο πλαίσιο της Ενεργειακής Ένωσης. Την αφιέρωση ιδιαίτερης προσοχής στη διαχείριση των υδάτων στο πλαίσιο των μεταβαλλόμενων κλιματικών συνθηκών λόγω των κινδύνων διαταραχής της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι πλημμύρες, οι καύσωνες και η ξηρασία επηρεάζουν την παραγωγή ενέργειας.

5. Τη σημαντική αύξηση της φιλοδοξίας του μεριδίου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ύψους τουλάχιστον 33 % ως συνεισφορά στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για το 2030 που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε σύμφωνα με τον μαθηματικό τύπο του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999. Τη συμπερίληψη ενδεικτικής πορείας η οποία επιτυγχάνει τα σημεία αναφοράς για το 2025 και το 2027 σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο α) σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

6. Την παροχή εκτιμώμενων πορειών και μακροπρόθεσμου σχεδίου για την ανάπτυξη τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας κατά τα επόμενα 10 έτη, με προοπτική το 2040. Τη συμπερίληψη ειδικών στόχων ώστε να συμβάλει στον ενδεικτικό στόχο για καινοτόμες τεχνολογίες ανανεώσιμης ενέργειας. Τη συμπερίληψη δεσμευτικού επιμέρους στόχου για τα ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης (RFNBO) στη βιομηχανία για το 2030. Τη συμπερίληψη ενδεικτικού στόχου στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης για την επίτευξη των συμπληρωματικών ενισχύσεων του παραρτήματος I-A της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε, και ενδεικτικού στόχου στον τομέα της τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης για την περίοδο 2021-2030. Τον προσδιορισμό του στόχου που προτίθεται να επιτύχει η Κύπρος στον τομέα των μεταφορών μέσω της επιβολής υποχρέωσης στους προμηθευτές καυσίμων, μεταξύ άλλων μέσω επιμέρους στόχου για τα προηγμένα βιοκαύσιμα και τα ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης (RFNBO), διασφαλίζοντας ότι το 2030 θα τηρηθεί το ελάχιστο επίπεδο ανανεώσιμων καυσίμων μη βιολογικής προέλευσης.

7. Τη συμπερίληψη λεπτομερών και ποσοτικοποιημένων πολιτικών και μέτρων κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την έγκαιρη και οικονομικά αποδοτική επίτευξη της εθνικής συνεισφοράς της στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για ποσοστό ανανεώσιμης ενέργειας τουλάχιστον 42,5 % το 2030, με συλλογική φιλοδοξία την αύξησή του στο 45 %. Την περιγραφή, ειδικότερα, του τρόπου με τον οποίο σχεδιάζει να επιταχύνει την αδειοδότηση, και τη λεπτομερή αναφορά των τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας για τις οποίες προγραμματίζει τον χαρακτηρισμό «περιοχών επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας» με ταχύτερες και απλούστερες διαδικασίες. Την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο σχεδιάζει να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω της υιοθέτησης συμφωνιών αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εγγυήσεων προέλευσης και ενός ευνοϊκού πλαισίου για την προώθηση της ιδιοκατανάλωσης και των ενεργειακών κοινοτήτων. Την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο θα καλυφθεί ο σχεδιασμός της επιβολής υποχρέωσης για τους προμηθευτές καυσίμων στον τομέα των μεταφορών, τη συμπερίληψη συγκρίσιμων μέτρων για την προώθηση του υδρογόνου στη βιομηχανία, και την προετοιμασία της ΕΕ για το εμπόριο ανανεώσιμου υδρογόνου.

8. Την παροχή, στο μέτρο του δυνατού, ενός αναμενόμενου χρονοδιαγράμματος των σταδίων που οδηγούν στην έγκριση νομοθετικών και μη νομοθετικών πολιτικών και μέτρων που αποσκοπούν στη μεταφορά και την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα που αναφέρονται στα προηγούμενα σημεία.

9. Τη συμπερίληψη εθνικής συνεισφοράς ενεργειακής απόδοσης στην κατανάλωση τελικής ενέργειας στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για την τελική κατανάλωση ενέργειας για το 2030 σύμφωνα με το άρθρο 4 και το παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ή ίση με τη διορθωμένη ενδεικτική εθνική συνεισφορά που θα υποβάλει η Επιτροπή σε κάθε κράτος μέλος έως την 1η Μαρτίου 2024 σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 της εν λόγω οδηγίας. Τη συμπερίληψη εθνικής συνεισφοράς ενεργειακής απόδοσης στην κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας στον ενδεικτικό στόχο κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 4 και το παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

10. Τη συμπερίληψη επικαιροποιημένου επιπέδου φιλοδοξίας για την εξασφάλιση απανθρακοποιημένου εθνικού κτιριακού δυναμικού υψηλής ενεργειακής απόδοσης και τη μετατροπή των υφιστάμενων κτιρίων σε κτίρια μηδενικών εκπομπών έως το 2050. Τη συμπερίληψη ενδιάμεσων οροσήμων για το 2030 και το 2040, καθώς και σύγκρισης των εν λόγω οροσήμων με την πλέον πρόσφατη μακροπρόθεσμη στρατηγική ανακαινίσεων. Τη συμπερίληψη περισσότερων πληροφοριών όσον αφορά τα σχετικά μέτρα για τα κτίρια και τον αντίκτυπό τους σε όρους εξοικονόμησης ενέργειας.

11. Την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του ενεργειακού συστήματος, ιδίως με τον καθορισμό στόχου για την ανάπτυξη της αποθήκευσης ενέργειας και με την υποβολή πολιτικών και μέτρων για την ενσωμάτωση στο ενεργειακό σύστημα της επιταγής προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Την περαιτέρω αξιολόγηση της συμβατότητας των μελλοντικών υποδομών αερίου με τους στόχους απανθρακοποίησης. Την αξιολόγηση της επάρκειας των υποδομών πετρελαίου (ιδίως της αποθήκευσης πετρελαίου) ως προς την αναμενόμενη μείωση της ζήτησης πετρελαίου και τη μετάβαση σε εναλλακτικές λύσεις χαμηλότερων ανθρακούχων εκπομπών.

12. Την πρόταση σαφών στόχων και επιδιώξεων για την απόκριση της ζήτησης, με σκοπό τη βελτίωση της ευελιξίας του ενεργειακού συστήματος υπό το πρίσμα της αξιολόγησης των αναγκών ευελιξίας και την περιγραφή ειδικών μέτρων για τη διευκόλυνση της ενοποίησης του ενεργειακού συστήματος σε σχέση με το άρθρο 20α της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε. Την ανάπτυξη ανταγωνιστικότερων αγορών λιανικής και την αύξηση του επιπέδου ενδυνάμωσης των καταναλωτών στην αγορά λιανικής.

13. Την περαιτέρω ανάπτυξη της προσέγγισης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, συμπεριλαμβάνοντας αξιολόγηση της κατάστασης των νοικοκυριών που πλήττονται επί του παρόντος και υποδεικνύοντας έναν συγκεκριμένο μετρήσιμο στόχο μείωσης, όπως απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999, λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2407. Την παροχή πρόσθετων λεπτομερειών σχετικά με τα υφιστάμενα και τα πιθανά μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, καθώς και σχετικά με τους ειδικούς χρηματοδοτικούς πόρους από τη σκοπιά τόσο της κοινωνικής πολιτικής (οικονομική προσιτότητα) όσο και των διαρθρωτικών μέτρων στον τομέα της ενέργειας. Την εξήγηση του τρόπου με τον οποίο προβλέπεται να εφαρμοστεί η χρήση μέτρων ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο του καθεστώτος επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης για την άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας, όπως απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999.

14. Την περαιτέρω αποσαφήνιση των εθνικών στόχων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας για την ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών, με καθορισμό πορείας για το 2030 και το 2050, με σκοπό τη στήριξη της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας και της μετάβασης των επιχειρήσεων σε μια κυκλική οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Την πρόταση πολιτικών και μέτρων για την προώθηση της ανάπτυξης έργων μηδενικών καθαρών εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Την περιγραφή ενός προβλέψιμου και απλουστευμένου κανονιστικού πλαισίου για τις διαδικασίες αδειοδότησης και τον τρόπο με τον οποίο θα απλουστευθεί η πρόσβαση σε εθνική χρηματοδότηση, στις περιπτώσεις που χρειάζεται. Την παροχή λεπτομερών πολιτικών και μέτρων για την ψηφιοποίηση του ενεργειακού συστήματος, την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την καθαρή ενέργεια και τη διευκόλυνση του ανοικτού εμπορίου για ανθεκτικές και βιώσιμες αλυσίδες εφοδιασμού βασικών κατασκευαστικών στοιχείων και εξοπλισμού μηδενικών καθαρών εκπομπών.

15. Τον προσδιορισμό μεταρρυθμίσεων και μέτρων για την κινητοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων για την ενέργεια και το κλίμα. Τη βελτίωση και επέκταση της ανάλυσης των επενδυτικών αναγκών με τη συμπερίληψη ολοκληρωμένης και συνεπούς επισκόπησης των δημόσιων και ιδιωτικών επενδυτικών αναγκών συνολικά και ανά τομέα. Τη συμπλήρωση μιας προσέγγισης για το σύνολο της οικονομίας από την κορυφή προς τη βάση με μια ειδική για κάθε έργο αξιολόγηση από τη βάση προς την κορυφή. Τη συμπερίληψη ανάλυσης των συνολικών επενδυτικών αναγκών με πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές, περιφερειακές και ενωσιακές πηγές χρηματοδότησης, καθώς και τις ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης που θα κινητοποιηθούν Την προσθήκη σύντομης περιγραφής του είδους των καθεστώτων χρηματοδοτικής στήριξης που επιλέγονται για την εφαρμογή των πολιτικών και των μέτρων, τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω δημόσιου προϋπολογισμού, και χρήσης μεικτών χρηματοδοτικών μέσων που χρησιμοποιούν επιχορηγήσεις, δάνεια, τεχνική βοήθεια και δημόσιες εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών στα αντίστοιχα καθεστώτα και/ή του τρόπου με τον οποίο κινητοποιείται ιδιωτική χρηματοδότηση. Την εξέταση του ενδεχομένου χρήσης της οικονομικά αποδοτικής δημιουργίας μεταβιβάσεων προς άλλα κράτη μέλη ως πηγής χρηματοδότησης, στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών. Την παροχή αξιόπιστης αξιολόγησης του μακροοικονομικού αντικτύπου των προγραμματισμένων πολιτικών και μέτρων.

16. Τη λεπτομερή εξήγηση του τρόπου με τον οποίο η Κύπρος προτίθεται να καταργήσει σταδιακά τις εναπομένουσες επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, καθώς και του χρονικού σημείου μέχρι το οποίο θα έχει προβεί στην εν λόγω κατάργηση.

17. Την παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής και ενεργειακής μετάβασης στην κοινωνία, την απασχόληση και τις δεξιότητες, ή τυχόν άλλες διανεμητικές επιπτώσεις, καθώς και σχετικά με τους προγραμματισμένους στόχους, τις πολιτικές και τα μέτρα για τη στήριξη μιας δίκαιης μετάβασης. Τον προσδιορισμό της μορφής στήριξης, του αντικτύπου των πρωτοβουλιών, των στοχευόμενων ομάδων και των κατανεμηθέντων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα ([21]). Τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης μεταξύ του χρονοδιαγράμματος σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων που περιγράφεται στο εδαφικό σχέδιο δίκαιης μετάβασης και του τελικού επικαιροποιημένου ΕΣΕΚ, ιδίως σε σχέση με τον ηλεκτροπαραγωγικό σταθμό βαρέων καυσίμων στη Δεκέλεια. Τη συμπερίληψη, στο μέτρο του δυνατού, περισσότερων στοιχείων με στόχο την παροχή επαρκούς αναλυτικής βάσης για την κατάρτιση ενός μελλοντικού κοινωνικού σχεδίου για το κλίμα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([22]), συμπεριλαμβανομένων ενδείξεων σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των προκλήσεων και των κοινωνικών επιπτώσεων στους πλέον ευάλωτους του συστήματος εμπορίας εκπομπών για την καύση καυσίμων σε κτίρια, οδικές μεταφορές και πρόσθετους τομείς, καθώς και για τον προσδιορισμό των δυνητικών δικαιούχων και ενός σχετικού πλαισίου πολιτικής. Την εξήγηση του τρόπου με τον οποίο το πλαίσιο πολιτικής που προσδιορίζεται στο ΕΣΕΚ θα συμβάλει στην κατάρτιση του κοινωνικού σχεδίου της Κύπρου για το κλίμα και τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των δύο σχεδίων.

18. Τη διασφάλιση της συμπεριληπτικής δημόσιας συμμετοχής εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και της ευρείας συμμετοχής των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών στην κατάρτιση του σχεδίου. Την παροχή σαφούς επισκόπησης του τρόπου με τον οποίο η διαδικασία διαβούλευσης θα καταστήσει δυνατή την ευρεία δημόσια συμμετοχή από όλες τις αρμόδιες αρχές, τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, στην κατάρτιση τόσο του προσχεδίου όσο και του τελικού επικαιροποιημένου σχεδίου. Την παροχή συνοπτικής περιγραφής των απόψεων που εκφράστηκαν από διάφορους φορείς, καθώς και του τρόπου με τον οποίο το σχέδιο ενσωματώνει τις απόψεις που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων.

([21]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 35).

([22]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για τη σύσταση Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 (ΕΕ L 130 της 16.5.2023, σ. 1).

19. Την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και την περιγραφή, ειδικότερα, του τρόπου με τον οποίο η Κύπρος σχεδιάζει να θεσπίσει πλαίσιο συνεργασίας με άλλα κράτη μέλη έως το 2025, σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2021/1119

1. Την ένταση των προσπαθειών μετριασμού της κλιματικής αλλαγής με την επίτευξη απτής προόδου όσον αφορά τις υφιστάμενες και τις προγραμματισμένες πολιτικές και την εξέταση του ενδεχομένου λήψης πρόσθετων επειγόντων μέτρων για την ευθυγράμμιση των αναμενόμενων μειώσεων και προβλέψεων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας.

2. Την επικαιροποίηση και αύξηση της φιλοδοξίας και της ποιότητας της εθνικής μακροπρόθεσμης στρατηγικής μέσω της αποσαφήνισης του μακροπρόθεσμου στόχου της Κύπρου για κλιματική ουδετερότητα, της τεκμηρίωσης των μειώσεων των εκπομπών της Κύπρου και της ενίσχυσης των στόχων απορροφήσεων σε μεμονωμένους τομείς με αξιόπιστες πολιτικές και μέτρα.

3. Την αξιολόγηση των σχετικών τρωτών σημείων και κινδύνων που σχετίζονται με την άνοδο της στάθμης της θάλασσας, τη διάβρωση των ακτών και τη διείσδυση θαλάσσιων υδάτων. Τη θέσπιση κατάλληλου νομικού πλαισίου για την πολιτική και τη δράση προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Την ανάθεση εντολής σε μια δομή διακυβέρνησης ικανή να στηρίζει τον ισχυρό σχεδιασμό, την ανάπτυξη λύσεων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προσαρμογής σε όλους τους τομείς, τις πληθυσμιακές ομάδες και τα επίπεδα διοίκησης. Την περαιτέρω τοποθέτηση στο προσκήνιο των ζητημάτων ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή όσον αφορά τη χρήση της στήριξης από ενωσιακά χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως η κοινή γεωργική πολιτική, η χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής και άλλα σχετικά ενωσιακά κονδύλια. Τα κονδύλια θα πρέπει να δαπανώνται κατά τρόπο ώστε να αυξάνουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και να μην αυξάνουν τα τρωτά σημεία (δηλαδή να μην βλάπτουν σημαντικά την προσαρμογή). Τη διασφάλιση ότι υπάρχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί μηχανισμοί χρηματοδότησης για δράσεις προσαρμογής και ότι οι προϋπολογισμοί είναι ανάλογοι με τις επενδυτικές ανάγκες, ιδίως στους ευάλωτους τομείς προτεραιότητας.

4. Τη συμμετοχή ομάδων ενδιαφερόμενων μερών ιδιαίτερα ευάλωτων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής προσαρμογής της Κύπρου. Τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των ενδιαφερόμενων μερών του ιδιωτικού τομέα στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τις επενδύσεις της πολιτικής. Την τεκμηρίωση των διαδικασιών και των αποτελεσμάτων των σχετικών διαβουλεύσεων. Τη θέσπιση μηχανισμών που θα διασφαλίζουν ότι οι υποεθνικές πολιτικές καταρτίζονται, και ότι επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται τακτικά.

5. Την προώθηση των λύσεων που βασίζονται στη φύση και της προσαρμογής με βάση το οικοσύστημα στις εθνικές στρατηγικές, πολιτικές και σχέδια, και την παροχή επενδύσεων για την ανάπτυξή τους.

Βρυξέλλες, 18 Δεκεμβρίου 2023.

Για την Επιτροπή
Kadri SIMSON
Μέλος της Επιτροπής